

Blinder Yuriy, Ryzanovskiy Victor, Kondratyuk Anatolii. Practical Aspects of Planning Crop Rotation in Modern Cropping Systems. The question of developing a transition plan to an acceptable crop rotation is examined in this article. The effectiveness of the development of such plan and the requirements that must be met for its realization were established. It was defined, that the organizational and economic measures planned in this article will provide an increase of crop yields, minimize soil erosion and removal of nutrients. It was found out that alternation of agricultural crops contributes to replenishment and better use of nutrients of soil and fertilizers, maintaining of favorable physical properties of the soil, and also that fertility the use of crop rotation should be long-term, at least two to three rotation for rational use, reproduction and increase of soil. The biological features of each crop, their placement on the best predecessors and also the structure of the crop area were taken into account in drawing up a scheme of alternation of agricultural crops in crop rotation.

Key words: crop rotation, agriculture, organizational and economic measures, agricultural land.

Стаття надійшла до редколегії
23.11.2018 р.

УДК 327:504.03(477)

**Андрій Моренчук,
Наталія Левасюк**

Просторові аспекти міжнародної співпраці України у сфері збереження біорізноманіття

Проаналізовано основні нормативно-правові акти, що стосуються міжнародного співробітництва України у сфері збереження біорізноманіття. Відзначено, що за багатством біорізноманіття Україна займає друге місце після Франції серед країн Європи. Вказується, що базовою у сфері збереження біорізноманіття є Конвенція про біологічне різноманіття. Розглянуто такі конвенції: Конвенцію про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування для водоплавних птахів або Рамсарську Конвенцію, Конвенцію про збереження мігруючих видів диких тварин або Боннську конвенцію, Конвенцію про міжнародну торгівлю видами дикої фауни та флори, що знаходяться під загрозою зникнення. З угод європейського рівня, до яких приєдналася Україна, виокремлено Конвенцію про охорону природи флори й фауни та природних середовищ існування в Європі, або Бернську конвенцію, Всеєвропейську стратегію збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, Угоду про збереження кажанів у Європі. Аналізується Конвенція про охорону дикої флори й фауни та природних середовищ існування в Європі. Відзначено, що двостороннє співробітництво також відіграє важливу роль для забезпечення збереження біорізноманіття. Проаналізовані проблеми України, які пов'язані з збереженням біорізноманіття та запропоновані можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: міжнародна співпраця, збереження біорізноманіття, Конвенція про біологічне різноманіття, природні ресурси, флора, фауна.

Постановка наукової проблеми та її значення. Втрата біологічного різноманіття є однією з глобальних екологічних проблем. За даними Міжнародного союзу охорони природи (International Union for Conservation of Nature, IUCN), від 10 % до 50 % добре вивчених вищих таксономічних груп перебувають під загрозою зникнення [7]. Проблема збереження біорізноманіття належить до числа тих, успішне вирішення яких неможливе без співпраці між державами. Міжнародні нормативно-правові акти регулюють відносини між різними країнами та є основою для створення національних програм. Проблема збереження біорізноманіття існує й в Україні. Тому виникає потреба аналізу участі України у міжнародних програмах та їх імплементації у житті.

Аналіз досліджень цієї проблеми. В Україні питання збереження біорізноманіття привертає увагу багатьох учених. Так, А. Ю. Якимчук досліджувала державне управління й економіку у сфері збереження біорізноманіття. Наприклад, у статті «Державна політика збереження біорізноманіття як фактор забезпечення життєдіяльності суспільства» [12] було розглянуто основні положення здійснення державної політики загалом та державної політики збереження біорізноманіття зокрема;

досліджено основні інструменти здійснення державної політики, її характерні риси, базові суспільні принципи та основні етапи проведення. Особливу увагу приділено міжнародним конвенціям збереження біорізноманіття, а також запропоновано основні заходи удосконалення державної політики.

Правові засади впровадження в Україні Конвенції про біорізноманіття розглядав у свої роботах В. Я. Шевчук. Зокрема, у його книзі «Екологічне управління» висвітлено загальносистемні основи екологічного управління, розкрито його основні системні складники: державні, корпоративні, місцеві, громадські та спеціальні цільові системи, наведено його сучасні теоретико-методологічні й нормативні основи, механізми, міжнародні й європейські аспекти [10]. Спільно із представником ПРООН Ф. О'Доннеллом у 2007 р. В. Я. Шевчук був редактором документа «Національна екологічна політика України: оцінка і стратегія розвитку», де проаналізовано багато статистичної інформації, що стосується забруднення довкілля, дано рекомендації щодо збереження природного середовища [8].

Невиснажливому використанню біорізноманіття України були присвячені також роботи Ю. Р. Шеляг-Сосонка. Так, у статті «Екомережа України та її природні ядра» [11] обґрунтовані зональні екокоридори національного рівня, наводяться основні принципи їх виділення, надана коротка характеристика їх біорізноманітності, розроблена схема характеристик кожного з екокоридорів, аналізуються основні проблеми створення зональної екосистеми України.

Таким чином, питання міжнародної участі України у сфері збереження біорізноманіття привертає увагу багатьох авторів. Однак низка аспектів залишається нерозкритою, або вимагає певної систематизації.

Мета й завдання статті – дослідити стан міжнародної співпраці України у сфері збереження біорізноманіття; проаналізувати нормативно-правову базу міжнародного співробітництва у сфері збереження біорізноманіття; виявити недоліки у комплексі заходів, спрямованих на забезпечення збереження біорізноманіття та запропонувати шляхи їх усунення.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Поняття «біорізноманіття» не має загальновизнаного трактування. Однак найбільш розповсюдженим варіантом є його розуміння як сукупності генів, видів та екосистем у регіоні. У Конвенції ООН щодо біорізноманіття, яку підтримали фактично усі країни світу, крім Андорри, Брунею, Ватикану, Іраку, Сомалі, Східного Тимору та США, пропонується таке визначення: «...різноманітність живих організмів з усіх джерел, включаючи, серед іншого, наземні, морські та інші водні екосистеми й екологічні комплекси, частиною яких вони є; ... різноманітність у рамках виду, між видами й різноманіття екосистем» [4]. Таким чином, біорізноманіття – це значно ширше поняття, ніж різноманіття видів живих організмів. Воно включає ценози, оселища, екосистеми та інші рівні організації біосфери. Зниження біорізноманіття має негативний вплив як на екологічний баланс регіону, так і на його економіку. Так, наприклад, через падіння родючості ґрунтів негативно впливає на сільське господарство; через зменшення рибних запасів – на рибне господарство тощо.

За багатством біорізноманіття Україна поступається в Європі тільки Франції [5] й це покладає на неї високу відповідальність за його збереження. Воно забезпечується проведенням комплексних активних заходів, що регулюються відповідно до нормативних актів. Так, на сьогодні прийнято низку природоохоронних конвенцій та угод світового, європейського, регіонального та міждержавного рівнів, які є чинними й для України. Серед них: Конвенція про біологічне різноманіття, Конвенція про водно-болотні угіддя, Картахенський протокол про біобезпеку, Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин, Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів, Угода про збереження кажанів в Європі, Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни й флори, що перебувають під загрозою зникнення тощо. Загалом, зараз Україна є стороною понад 50 міжнародних угод, тією чи іншою мірою спрямованих на збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.

Базовою у сфері збереження біорізноманіття є *Конвенція про біологічне різноманіття* [9]. Вона була відкрита для підписання на Саміті Землі у Ріо-де-Жанейро у 1992 р. й набула чинності у грудні 1993 р. Цілями Конвенції є стале використання природних ресурсів і спільне одержання на справедливій і рівній основі вигод, пов'язаних із використанням генетичних ресурсів [4]. Україна підписала Конвенцію у 1992 р., а ратифікувала у 1994-му. Участь України, як країни-сторони

Конвенції, в збереженні біологічного різноманіття у світі та на власній території реалізується через виконання міжнародних програм і договорів, формування національної стратегії збереження та збалансованого використання біорізноманіття, розвитку законодавчої бази у цій галузі. За дотриманням положень конвенції здійснюється моніторинг [3]. Так, за підтримки ПРООН та ГЕФ у жовтні 2017 р. підготовлено аналітичний звіт щодо стану відображення в програмних документах України положень Конвенції ООН про охорону біологічного різноманіття та їх реалізації [1].

Додатковими угодами до Конвенції про біорізноманіття є Картагенський (має на меті захист від генетично видозмінених організмів) та Нагойський (має регулювати доступ до генетичних ресурсів та передбачає створення національного координаційного центру доступу до трансгенів) протоколи, що також підписані Україною.

В Україні зроблені практичні кроки щодо реалізації завдань цих протоколів. Так, наприклад, відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» у разі наявності у харчовому продукті генетично модифікованих організмів, якщо їх частка у харчовому продукті перевищує 0,9 % у будь-якому із інгредієнтів, маркування харчового продукту повинно включати позначку «з ГМО». Позначка «без ГМО» не є обов'язковою. Однак на практиці в Україні ситуація із маркуванням доходить до абсурду. Так, продукти, які априорі не можуть бути генномодифікованими, такі як сіль, сода, мінеральна вода, маркуються позначкою «без ГМО».

Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів або ж Рамсарська конвенція була започаткована 2 лютого 1971 р. Початкова мета угоди – зберегти водно-болотні угіддя як середовище для водоплавних птахів. Поступово мету Конвенції було розширено й зараз вона охоплює всі аспекти збереження та збалансованого використання водно-болотних екосистем, цінних для збереження біологічного різноманіття та забезпечення існування людини [9]. Україна є стороною Рамсарської конвенції з 1996 р. та згідно з положеннями конвенції на основі окреслених критеріїв визначає на своїй території водно-болотні угіддя, придатні для внесення до Рамсарського списку, готує їх описи й надсилає для розгляду та затвердження до Секретаріату Рамсарської конвенції [3]. Слід зазначити, що Всесвітній фонд дикої природи (WWF) допомагає Україні реалізувати міжнародні зобов'язання згідно Рамсарської конвенції. Так, на черговій Конференції сторін Конвенції про водно-болотні угіддя, що відбулася в червні 2015 р. в Уругваї, Україна саме з подачі WWF запропонувала включити до списку водно-болотних угідь міжнародного значення дев'ятнадцять нових особливо цінних та значних за розмірами водно-болотних угідь на території нашої країни.

Метою *Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин* (Боннської конвенції) є збереження наземних і морських мігруючих видів тварин, у тому числі птахів на шляху їх міграції. Ця конвенція чинна для України з 1999 р. Діючою в рамках Боннської конвенції, є *Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів*, до якої Україна приєдналася відповідно до спеціального Закону України від 4 липня 2002 р. *Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни й флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES)*, підписана у Вашингтоні 1979 р., також є правовим актом світового масштабу [3]. Головною підставою для заключення Конвенції стало визнання необхідності міжнародного співробітництва для захисту низки видів дикої фауни та флори від надмірної їх експлуатації в міжнародній торгівлі. Україна приєдналася до цієї конвенції 14 травня 1999 р. Необхідно зазначити, що серед видів, занесених до додатків конвенції, є багато представників фауни й флори, які безконтрольно вивозяться за межі України. Насамперед в Європу й Росію з України незаконно вивозять деревину, рідкісні ранньоквітучі рослини (проліски, шафран, білі лілії) тощо. Лише на Куренівському пташиному ринку в Києві грошовий обіг контрабандного живого товару щоденно складає близько 5 тис. дол. Зауважмо, що щорічно на цьому ринку продають близько 400 папуг жако й 150 мавп, що заборонені CITES до продажу [6]. Живий товар везуть в Україну шляхом сірої контрабанди, через незаконні договори з зоопарками, за допомогою чартерних рейсів із тропічних країн [2].

Україна співпрацює й в європейському вимірі задля забезпечення збереження біорізноманіття. Слід зауважити, що ЄС узяв на себе роль лідера, координатора та донора в міжнародних зусиллях з охорони біосфери. За його ініціативою формується глобальний комплекс національних програм із визначеними механізмами фінансування, реалізації й оновлення. Система владних і консультативних органів реалізує акти ЄС, а також розпорядження конвенцій стосовно особливостей регіонів у

самому Союзу та за його межами [8]. Серед угод європейського рівня, до яких приєдналася Україна, можна назвати такі: *Конвенція про охорону дикої флори й фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція)*, *Всеєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття*, *Угода про збереження кажанів в Європі* та ін.

Конвенцію про охорону дикої флори та фауни й природних середовищ існування в Європі, або ж Бернську конвенцію, було ухвалено в 1979 р. Її мета полягає у сприянні міждержавній співпраці в збереженні дикої флори й фауни та їхнього природного місця існування. Для її втілення створено спеціальний інструмент для захисту природоохоронного середовища під назвою «Смарагдова мережа Європи».

Україна ратифікувала Бернську конвенцію у 1996 р. із застереженнями, які стосуються того, що в Україні допускається в обмеженій кількості й за умов відповідного контролю вибіркоче регулювання чисельності вовка та бурого ведмеда з метою запобігання негативному впливу цих видів тварин на популяції інших видів, серйозній шкоді худобі та іншим об'єктам власності. Дозволяється також добування дупеля у зв'язку з його достатньо великою чисельністю та розповсюдженістю в Україні. Крім цього, за цим Законом у нашій країні дозволяється використання пасток і сіток для відлову тварин із науковою метою та їх переселення, а також капканів для добування вовка, бабака звичайного, бобра, тхора чорного, куниці лісової та кам'яної [3].

Всі інші пункти були прийняті Україною беззапечно, це стосується й створення Смарагдової мережі, що розробляється в Україні з 2009 р. Провідною організацією, яка відповідає за її розбудову, є Міністерство екології та природних ресурсів України. На сьогодні мережа займає близько 8 % території України й переважно пересікається з існуючими територіями природно-заповідного фонду. Європейський Союз сприяє, у тому числі фінансово, розвитку механізмів охорони природних оселищ та визначенню спеціальних природоохоронних територій Смарагдової мережі. У перспективі, після входження України до Євросоюзу, вона стане частиною мережі «Натура 2000». Двостороннє співробітництво також має вагомий роль для забезпечення збереження біорізноманіття. Так, наприклад, у 2000 р. було ухвалено Угоду між Міністерством довкілля та планування територій Республіки Молдова, Міністерством вод, лісів та охорони довкілля Румунії та Міністерством екології та природних ресурсів України про співробітництво в зоні природоохоронних територій у дельті Дунаю та пониззі р. Прут тощо [3].

В Україні з урахуванням положень Конвенції ООН про охорону біологічного різноманіття, Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття розроблено концепцію Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005–2025 роки [5], розробляються й впроваджуються на національному рівні природоохоронні програми. Серед них слід згадати проект TACIS «Транснаціональна екологічна мережа Карпат», проекти Всесвітнього екологічного фонду (GEF) «Збереження біорізноманіття дельти Дунаю», «Збереження біорізноманіття Українських Карпат», заходи щодо збереження зубрів, плани дій щодо вивчення й охорони глобально вразливих птахів, проект з інвентаризації важливих місць перебування птахів тощо [3]. Однак в Україні існують проблеми, пов'язані зі збереженням біорізноманіття. Так, однією із основних є те, що при розробці програм не враховуються реальні причини зниження біорізноманіття; розроблені програми не імплементуються належним чином. Проблемою є відсутність інтеграції природоохоронних заходів у всі сфери життя. Більшість суб'єктів господарювання, землекористувачів та органів, що приймають рішення, не здійснюють жодних дій у сфері охорони біорізноманіття. Ще однією проблемою є відсутність довгострокових систем моніторингу: державні кадастри тваринного та рослинного світу не ведуться, Червона книга України не дає повної картини того, яка ситуація насправді з біорізноманіттям в Україні.

В Україні відбувається стрімка втрата природних ресурсів. Так, ліс-кругляк масово експортують на обробку до Центральної та Південної Європи; колосальні площі орних земель надають в оренду під вирощування технічних культур; Україна виходить на перше місце за експортом кормів для свиногосподарств західних держав-сусідів; масштабно використовуються пестициди й гербіциди; складна економічна ситуація не дає змоги повною мірою реалізувати можливості й запровадити нові інструменти для збереження та відтворення біорізноманіття.

Актуальною є міжнародна технічна та фінансова допомога для виконання конкретних проектів, яка надається міжнародними організаціями та окремими розвиненими країнами. Так, за підтримки

Глобального екологічного фонду та, відповідно до угод між Україною й Міжнародним банком реконструкції та розвитку на умовах фінансової допомоги, був профінансований такий важливий проект, як «Збереження біорізноманіття Карпат». Вартість проекту – 500 тис. доларів США. Проект був спрямований на покращення охорони цінних природних екосистем Карпат, передусім у межах Карпатського біосферного заповідника та прилеглих до нього територій. На наш погляд, для імплементації програм, спрямованих на забезпечення збереження біорізноманіття необхідно підтримувати та удосконалювати механізм моніторингу, що дасть змогу оперативно реагувати на його негативні зміни та впровадити нормативно-правові акти, які б мали б не характер констатації необхідності впровадження певних заходів, а містили б у собі механізм втілення нормативних положень у життя.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Збереження біорізноманіття є можливим лише за умови співпраці між країнами. Україна також не стоїть осторонь цього процесу. Так, нині Україна є стороною понад 50 міжнародних угод, тією чи іншою мірою спрямованих на збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. Однак існують проблеми імплементації положень цих договорів в Україні, це стосується як і пристосування національного законодавства до підписаних угод, так і впровадження природоохоронних заходів у життя.

Джерела та література

1. Василюк О. Аналітичний звіт. Стан відображення в програмних документах України та статус реалізації положень Конвенції ООН про охорону біологічного різноманіття / О. Василюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///C:/UNDP_RepVasilyk_Web_1.pdf
2. Владимиров А. М. Охрана окружающей среды / А. М. Владимиров, Ю. И. Ляхин и др. – Л. : Гидрометеоздат, 1991. – 423 с.
3. Заповідна справа в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. М. Д. Гродзинського, М. П. Стеценка. – К., 2003. – 306 с.
4. Конвенція про охорону біологічного різноманіття [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_030?lang=uk
5. Концепція загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005–2025 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/9110364>
6. Ляпустин С. Н. Борьба с контрабандой объектов флоры и фауны на Дальнем востоке. Исторический аспект / С. Н. Ляпустин // Вестник ДВО РАН. – 2006. – № 5. – С. 170–174.
7. Навіщо нам біорізноманіття та як його зберегти / Офіційний сайт Міжнародного союзу охорони природи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/ourperspective/ourperspectivearticles/2017/12/28/why-do-we-need-biodiversity-.html>
8. Національна екологічна політика України: оцінка і стратегія розвитку / під ред. Ф. О'Доннел, В. Я. Шевчук та ін. – К. : ПРООН, 2007. – 184 с.
9. Петрина Н. В. Заповідна справа : конспект лекцій у схемах і таблицях / Н. В. Петрина. – К. : Центр ІТ, 2007. – 116 с.
10. Шевчук В. Я. Екологічне управління : підручник / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін. – К. : Либідь, 2004. – 432 с.
11. Шеляг-Сосонко Ю. Р. Екомережа України та її природні ядра / Ю. Р. Шеляг-Сосонко, В. С. Ткаченко, Т. Л. Андрієнко, Я. І. Мовчан // Укр. ботан. журн. – 2005. – Т. 62, № 2. – С. 142–158.
12. Якимчук А. Ю. Державна політика збереження біорізноманіття як фактор забезпечення життєдіяльності суспільства / А. Ю. Якимчук // Економіка та держава. – 2014. – № 3. – С. 149–152.

References

1. Vasyliuk O. Analytychnyi zvit. Stan vidobrazhennia v prohramnykh dokumentakh ta status realizatsii polozhen Konventsii OON pro okhoronu biolohichnoho piznomanittia / O. Vasyliuk [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/EE/Rio/UNDP_RepVasilyk_Web_1.pdf
2. Vladymyrov A. M. Okhrana okruzhayuszczei sredy / A. M. Vladymyrov, Yu. Y. Liakhyn y dr. – L. : Hydrometeoyzdat, 1991. – 423 s.
3. Zapovydna sprava v Ukrainy : navts. posyb. / za zah. Red. M. D. Hrodzynskoho, M. P. Stetsenka. – K., 2003. – 306 s.

4. Konvetsiia pro okhoronu biolohichnoho riznomanittia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_030?lang=en
5. Kontsepsiia zahalnodержavnoi prohramy zberezhennia bioriznomanittia na 2005–2025 roky [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.kmu.gov.ua/en/npas/9110364>
6. Liapustyn S. N. Borba z kontrabandoy ob'ektiv flory y faune na Dalnem Vostoke. Yistorycheskyy aspekt / S. N. Liapustyn // Vestnyk DVO RAN. – 2006. – № 5. – S. 170–174.
7. Naviszczono nam bioriznomanittia ta uak ioho zberehty / Oficiyni sait Mizhnarodnoho soiuzu okhorony pryrody [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/ourperspective/ourperspectivearticles/2017/12/28/why-do-we-need-biodiversity-.html>
8. Natsionalna ekolohichna polityka Ukrainy: otsinka i stratehiia rozhytku / pid red. F. O'Donnel, V. Ya. Shevchuk ta in. – K.: PROON, 2007. – 184 s.
9. Petryna N. V. Zapovidna sprava : kobspekt leksiui schemach I tablytsiach / N. V. Petryna. – K. : Tsentr IT, 2007. – 116 s.
10. Shevchuk V. Ya. Ekolohichne upravlinnia : pidruchnyk / V. Ya. Shevchuk, Yu. M. Satalkin, H. O. Biliavskiy ta in. – K. : Lybid, 2004. – 432 s.
11. Sheliakh-Sosonko Yu. R. Ecomerezha Ukrainy ta ii pryrodni iadra / Yu. R. Sheliakh-Sosonko, V. S. Tkachenko, T. L. Andriienko, Ya. I. Movchan // Ukr. botan. zhurn. – 2005. – T. 62, № 2. – S. 142–158.
12. Yakymchuk A. Yu. Derzhavna polityka zberezhennia bioriznomanittia iak factor zabezpechennia zhyttiediialnosri suspilstva / A. Yu. Yakymchuk // Ekonomika ta derzhava. – 2014. – № 3. – S. 149–152.

Моренчук Андрей, Левасюк Наталия. Пространственные аспекты международного сотрудничества Украины в сфере сохранения биоразнообразия. Проанализировано основные нормативно-правовые акты, касающиеся международного сотрудничества Украины в сфере сохранения биоразнообразия. Отмечено, что по богатству биоразнообразия Украина занимает второе место после Франции среди стран Европы. Указывается, что базовой в сфере сохранения биоразнообразия является Конвенция о биологическом разнообразии. Рассматриваются такие конвенции, как Конвенция о водно-болотных угодьях, имеющих международное значение главным образом в качестве местобитаний водоплавающих птиц или Рамсарская конвенция, Конвенция о сохранении мигрирующих видов диких животных или Боннская конвенция, Конвенция о международной торговле видами дикой фауны и флоры, находящихся под угрозой исчезновения. Среди соглашений европейского уровня, к которым присоединилась Украина, выделено Конвенцию об охране дикой флоры и фауны и природных сред обитания в Европе, или же Бернскую конвенцию, Всеевропейскую стратегию сохранения биологического и ландшафтного разнообразия, Соглашение о сохранении летучих мышей в Европе. Проанализирована Конвенция об охране дикой флоры и фауны и природных сред обитания в Европе. Отмечено, что двустороннее сотрудничество также играет важную роль для обеспечения сохранения биоразнообразия. Проанализированы проблемы Украины, которые связаны с сохранением биоразнообразия и предложены возможные пути их решения.

Ключевые слова: международное сотрудничество, сохранение биоразнообразия, Конвенция о биологическом разнообразии, природные ресурсы, флора, фауна.

Morenchuk Andriy, Levasiuk Natalia. Spatial Aspects of International Cooperation of Ukraine in the Field of Biodiversity Conservation. The article is analyzed the basic legal acts concerning the international cooperation of Ukraine in the field of biodiversity conservation. The article states that Ukraine has the second greatest biodiversity among the European countries (the first place belongs to France). It is indicated that the biodiversity conservation is based on the Convention on Biological Diversity. Conventions such as the Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat, also known as the Ramsar Convention, the Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals, also known as the Bonn Convention, the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, also known as the Washington Convention are considered. Among the European-level Ukrainian agreements the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, also known as the Berne Convention, the Pan-European Strategy for the Conservation of Biological and Landscape Diversity, the Agreement on the Conservation of Bats in Europe are listed. The Convention on the Protection of Wildlife and Natural Habitats in Europe has been analyzed. Bilateral co-operation is also significant in ensuring biodiversity conservation. The problems of Ukraine related to preservation of biodiversity are analyzed and a possible way of their solution is proposed.

Key words: international cooperation, biodiversity conservation, Convention on Biodiversity, Natural Resources, flora, fauna.

Стаття надійшла до редколегії
23.11.2018 р.